
Statistiek Producentenprijzen

Doel

De Statistiek producentenprijzen heeft ten doel om de gemiddelde prijsontwikkeling weer te geven van enerzijds Nederlandse industrieproducten die zijn afgezet op de binnenlandse en de buitenlandse markt en anderzijds van ingevoerde goederen. De prijsontwikkeling komt tot uitdrukking in de vorm van indexcijfers, waarbij een bepaalde periode als basis geldt en op 100 is gesteld. De prijsindexcijfers zijn beschikbaar voor zowel product(groep)en volgens de Europese goederennomenclatuur PRODCOM als voor enkele bedrijfstakken volgens de Standaard BedrijfsIndeling (SBI).

De statistiek geeft de zuivere prijsveranderingen weer. Om die reden worden indien nodig de waargenomen prijsstijgingen aangepast als deze het gevolg zijn kwaliteit- of hoeveelheidsveranderingen.

Deelnemerspanel en uitvraag

De statistiek bestrijkt, voor wat betreft de indexcijfers over de afzet, de bedrijven die werkzaam zijn in de industrie, de delfstoffenwinning en de openbare voorzieningen (afdelingen C, D E van de SBI-classificatie). Niet alle bedrijven uit deze populatie zijn berichtgever voor deze statistiek. Grofweg worden alleen de bedrijven benaderd die 20 of meer werknemers in dienst hebben en daarbinnen de grootste bedrijven die gezamenlijk 80 procent van de omzet dekken binnen een productgroep. In overleg met het rapporterende bedrijf wordt een representatief aantal specifieke goederen voor de enquête geselecteerd. De afzetprijzen die worden waargenomen, zijn de prijzen “aan de poort de fabriek” die voldoen aan de definitie: excl. btw, subsidies, accijnzen en eventuele heffingen.

Verder worden ook importeurs/handelaren gevraagd om prijzen op te geven van de goederen die zij importeren, waarbij als prijsdefinitie geldt: c.i.f. (cost, insurance, freight) of franco Nederlandse grens, d.w.z. voor het inklaren.

In totaal worden er ongeveer 25 duizend prijzen verzameld bij grofweg 4 300 bedrijven. De prijswaarneming vindt nagenoeg volledig plaats met behulp van papieren en e-mailvragenlijsten. Elk bedrijf dat deelneemt aan de statistiek, krijgt een vragenlijst toegezonden waarop alleen de voor dat bedrijf relevante, representatieve producten voorkomen. Deze zogenaamde unieke vragenlijst bevat een zeer gedetailleerde omschrijving van de producten om er zeker van te zijn dat de prijsontwikkeling wordt gevolgd van exact hetzelfde product door de tijd heen.

Frequentie

De Statistiek producentenprijzen is een maandstatistiek. De prijswaarneming vindt echter niet in alle gevallen maandelijks plaats. Bij de bedrijven waarvan het bekend is dat zij de prijzen voor langere tijd ongewijzigd laten, wordt er met een afwijkende frequentie waargenomen; veelal op kwartaalbasis.

Vrijwillig of verplicht?

Deelname aan de statistiek is niet vrijblijvend en verplicht op grond van de CBS-Wet. De waarneming en publicatie van producentenprijsindices is tevens verplicht

op grond van een Europese verordening (Verordening EG Nr. 1165/98 van de Raad van 19 mei 1998 inzake korte termijn statistieken).

Verwerking gegevens

De verkregen prijsinformatie wordt onderworpen aan een plausibiliteitstoets. Wanneer de opgegeven prijsontwikkeling niet plausibel lijkt, wordt in de meeste gevallen contact opgenomen met de gegevensverstrekker om navraag te doen naar de reden van de prijsstijging of –daling. Vaak is de dan gegeven verklaring voor de gesignaleerde ontwikkeling voldoende om de prijs alsnog te accepteren. In een beperkt aantal gevallen blijkt de opgegeven prijs niet juist en vindt in overleg met de gegevensverstrekker aanpassing plaats.

Berekenen indexcijfers

Indexcijfers van de goederen (Prodcom)

De bij de bedrijven verzamelde prijzen van hun producten gelden als bouwsteen voor de te berekenen indexcijfers. De werkwijze daarbij is als volgt. Bedrijven zijn met hun producten ingedeeld in een goederengroep volgens de Europese goederenindeling Prodcom. De eerste stap in de indexberekening van een maand is het bepalen van de prijsontwikkeling van de afzonderlijke producten van een bedrijf in die maand ten opzichte van de vorige maand en vervolgens worden die ontwikkelingen meetkundig gemiddeld. Daarmee is de prijsontwikkeling van dat bedrijf als geheel binnen de goederengroep voor de verslagmaand bekend. Vervolgens worden de gemiddelde prijsontwikkelingen van de bedrijven gewogen gemiddeld binnen de goederengroep. Het wegen heeft tot doel om bij de berekening rekening te houden met de belangrijkheid van een bedrijf. Het omzetaandeel van een bedrijf geldt daarbij als maatstaf. Om de index voor een maand te bepalen, wordt de index van de vorige maand vermenigvuldigd met de gemiddelde prijsontwikkeling van de verslagmaand. De goederenclassificatie Prodcom kent een hiërarchische structuur; voorbeeld:

15000000	Voedingsmiddelen en dranken
15100000	Vlees en vleesproducten
15110000	Vers en geconserveerd vlees (excl gevogelte)
15111000	Vlees en eetbare slachtafvallen
15111100	Vlees van runderen, vers en gekoeld
15111140	<i>Vers of gekoeld rundvlees (hele, halve ieren, voor/achtervoeten)</i>
15111190	<i>Rundvlees ander, vers of gekoeld</i>
15120000	Vers en geconserveerd gevogelte
15121000	Vlees en eetbare slachtafvallen van pluimvee
15121100	enz.
15130000	Vleeswaren
15200000	Bereidingen en conserven van vis en visproducten
	enz.
16000000	Tabaksproducten
17000000	Textielproducten

De hiervoor geschetste berekening van een goederenindex vindt plaats op het laagste niveau binnen de boomstructuur, hetgeen in het hiervoor gepresenteerde overzicht impliceert dat de berekening binnen de groep 15000000 wordt gemaakt

op het niveau van de cursief weergegeven productgroep. Vervolgens worden de indexcijfers van de bovenliggende groepen, de zogenaamde aggregaten, bepaald op basis van de berekende indexen onder gebruikmaking van een weegschema, waarin de belangrijkheid van een product in het totaal van de producten tot uitdrukking komt.

De berekeningsmethode staat uitgebreid beschreven in het artikel: “Nieuwe indexformules voor de statistiek producentenprijzen Industrie” dd 26-04-2004.

Indexcijfers van de bedrijfstakken (SBI)

Voor de uitkomsten van de verschillende bedrijfstakken worden geen afzonderlijke prijswaarnemingen verricht. De indexcijfers worden gebaseerd op de indexcijfers van de goederen die met behulp van een weegschema worden toegeëld aan de activiteiten. Het verschil tussen de resultaten van de goederenreeks en de activiteitenreeks zijn over het algemeen klein en worden veroorzaakt door het feit dat er in een bedrijfstak ook wel “branchevreemde” producten worden gemaakt.

Ter illustratie:

Bedrijven in de chemische industrie maken niet alleen chemische producten, maar bijvoorbeeld ook kunststofverpakkingen. En bedrijven in de kunststofverwerkende industrie maken niet alleen producten van kunststof. Naast kunststofverpakkingen worden bij sommige bedrijven in die branche eveneens verpakking van papier/karton gemaakt.

Nauwkeurigheid

De indexcijfers worden gepubliceerd op hele cijfers. De ontwikkelingen worden gepubliceerd met 1 decimaal. Mogelijke onnauwkeurigheden kunnen worden veroorzaakt door:

- de steekproef van de bedrijven;
- de keuze van de representatieve artikelen;
- de bepaling van kwaliteitsverschillen tussen opvolgende versies van artikelen;
- fouten in de prijswaarneming of verkeerde en niet herkenbare verkeerde opgaven;
- van berichtgevers;
- de vaststelling van de wegingsfactoren;
- door non-response.

Volgtijdelijke vergelijkbaarheid

De prijsontwikkeling wordt in het algemeen zo goed mogelijk gemeten door uitsluitend de prijzen van dezelfde, vergelijkbare artikelen in de berekening mee te nemen. Er wordt regelmatig een basisverlegging uitgevoerd. Bij een basisverlegging worden zowel het goederenpakket als het deelnemersbestand geactualiseerd. Reeksen uitkomsten met verschillende basisjaren zijn volgtijdelijk te schakelen. Zie het schakelvoorbeeld, verderop in dit document.

Bij de advisering over het administratieve gebruik van de verschillende reeksen na een basisverlegging hanteert het CBS de twee uitgangspunten:

- Prijsontwikkelingen moeten zoveel mogelijk worden ontleend aan één gepubliceerde reeks.

- Aanpassingen en correcties met terugwerkende kracht moeten zoveel mogelijk worden vermeden.

Vanuit deze uitgangspunten komt het CBS tot het volgende advies:

- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in of na januari 1995 en die duurt tot uiterlijk december 2003 wordt gebaseerd op de reeks 1995 = 100.
- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in of na januari 2000 en die duurt tot een tijdstip vanaf januari 2004 wordt gebaseerd op de reeks 2000 = 100.
- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in de periode januari 1995 tot december 1999 en die duurt tot een tijdstip vanaf januari 2004 wordt gebaseerd op een geschakelde reeks 1995 = 100. Hierbij moet vanaf januari 2004 binnen de reeks 2000=100 de procentuele ontwikkeling ten opzichte van december 2003 berekend worden; deze ontwikkeling moet vervolgens worden ‘gezet op’ de uitkomsten van december 2003 van de reeks 1995=100 (zie bijgaande staat).

Staat 1.

Schakelen van indexcijfers

Maand	Indexcijfer 1995=100	Indexcijfers 2000=100	Geschakelde Reeks
December 2003	113,5	105,4	113,5
Januari 2004		106,0	114,1
Februari 2004		106,3	114,5

- De januari-index van de geschakelde reeks wordt bepaald door de ontwikkeling tussen december 2003 en januari 2004 te bepalen volgens de reeks 2000 = 100 en deze te vermenigvuldigen met de index van december 2003 volgens de reeks 1995 = 100. In het voorbeeld: $(106,0 / 105,4) * 113,5 = 114,1$ (afgerond). Voor februari 2004 wordt de index volgens dezelfde lijn als volgt berekend: $(106,3 / 105,4) * 113,5 = 114,5$ (afgerond). In verband met afrondingsproblemen moet telkens in december gekoppeld worden.

Publicatie van de cijfers

De uitkomsten van de meest recente verslagmaand worden op laatste werkdag van de opvolgende maand om 9:30 uur gepubliceerd in het elektronisch conjunctuurbericht via de website van het CBS. In het conjunctuurbericht worden de belangrijkste ontwikkelingen van de afzetprijzen binnen de industrie toegelicht. Tevens wordt in een figuur de ontwikkeling van de jaar-op-jaarverandering van de totale afzet van de Nederlandse Industrie weergegeven. Op hetzelfde moment van de publicatie van het conjunctuurbericht worden de cijfers vrijgegeven via Statline, de elektronische databank van het CBS.

De publicatiedata zijn opgenomen in de publicatieplanner van het CBS. Tevens wordt in de week voorafgaand aan de publicatie, de publicatiedatum opgenomen in de CBS weekagenda die iedere vrijdag wordt vrijgegeven.

In voorkomende gevallen worden nadere analyses gepubliceerd in het webmagazine van het CBS. Deze worden eveneens aangekondigd in de vrijdagmiddag gepubliceerde weekagenda.

De statline publicaties van de Statistiek producentenprijzen zijn te vinden via de themaboorn van Statline onder Prijzen en vervolgens in de map producentenprijzen.

Vragen over de Statistiek Producentenprijzen

Voor vragen kunt u contact opnemen met de infoservice van het CBS. De contactgegevens vindt u op de internetpagina van het CBS, www.cbs.nl.